

Oponentský posudek na bakalářskou práci Kláry Zelenkové "Vliv sourozenců na sexuální imprinting"

Jak už název napovídá, předložená bakalářská práce si klade za cíl prozkoumat vliv sourozenců na výběr partnera u heterosexuálních žen. Práce je členěna na dvě části: na část teoretickou a empirickou. Celkově práce vychází z více než sto odborných zdrojů, z nichž je větší část tvořena relevantní primární odbornou literaturou. V teoretické části práce se autorka na cca 20 stranách věnuje takovým tématům jako je teorie výběru partnera, základní teorie sourozenectví, linie vývoje sourozeneckého vztahu, attachment či imprinting. Vzhledem k tomu, že samotný imprinting je pro celou práci stěžejní, tak by si poslední zmiňovaná kapitola zasloužila detailnější rozpracování. Například podkapitola „Senzitivní perioda sexuálního imprintingu“ je zpracována spíše povrchně a navíc obsahuje poněkud zavádějící teze, ze kterých není zcela zřejmé, zda studentka dané problematice opravdu rozumí (například popis Oidipova a Elektrina komplexu (str. 24)). Obdobně je tomu i u kapitoly „Attachment“. Autorka dále pokračuje kapitolou „Základní teorie sourozenectví“, konkrétně podkapitolou „Teorie rodičovských investic z pohledu sourozenectví“. Nicméně ze způsobu zpracování této podkapitoly není vůbec zřejmé, jakým způsobem může souviset s autorčíným tématem. Studentka bohužel tuto teorii nereflektuje ani v pozdější diskuzi a je tedy otázkou, zda ji má smysl v teoretické části vůbec uvádět, protože tako vytržená z kontextu, působí spíše zmatečným dojmem. Tato výtka se týká i výše zmiňované kapitoly „Attachment“.

Co se týče formálních nedostatků, mám problém s tím, jakým způsobem autorka v textu cituje odbornou literaturu. Pořadí citovaných autorů se očividně neřídí žádným předem stanoveným pořadím, například řazení dle abecedy. V textu pak můžeme nalézt citace ve formě „(e. g. Kruijt et al., 1983; Bereczkei & Gyuris, 2009; Oetting, Pröve, & Bischof, 1995; Rantala & Marcinkowska, 2011; Regan, Levin, Sprecher, Christopher, & Gate, 2000; Todd, Boulevard, & Miller, 1993).“ (str. 10). Autorka dále v textu používá jak anglické, tak české zkratky (například „et al.“, jinde „a kol.“, případně „e.g.“, „například“ či „viz.“) Doporučila bych tedy pro příště toto citování sjednotit a používat pouze jeden z uvedených způsobů. Ten samý problém se pak bohužel objevuje i v seznamu použité literatury. Rušivým způsobem působí také nejednotnost množných a jednotných osobních zájmen. Například hned v úvodu autorka používá jednou jednotné a podruhé množné číslo (str. 10). Studentka dále v textu občas používá dlouhé a zbytečně kostrbaté formulace: „*Například tím, že ženy kladou menší důraz na fyzickou přitažlivost svého partnera než muži, proto pokud se ženy při svém výběru zaměří na vlastnosti, které ne zcela souvisí s fyzickou atraktivitou (např. na socioekonomický status), pak je možné očekávat, že rozdíl mezi jejich preferencemi a fyzickými vlastnostmi jejich partnerů budou větší (protože daným charakteristikám ženy přikládají větší význam), než při stejném měření u mužů*“ (str. 16). A nakonec u odborných pojmů (jako například „*inkluzivní fitness*“, „*mezipohlavní a vnitropohlavní kompetice*“ či „*Kinseyho škála*“) bych doporučila bližší vysvětlení nebo užití poznámky pod čarou, protože se může stát, že práci bude číst člověk, který zavedené pojmy nebude znát.

V empirické části práce se autorka věnuje svému vlastnímu výzkumu, který si klade za hlavní cíl prozkoumat, zda „*existuje spojitost mezi vztahem heterosexuální ženy s jejím starším bratrem v období dětství a jejím pozdějším partnerským výběrem*“. Pro svůj výzkum zvolila kvantitativní metodu dotazníkové studie. Empirická část práce je na bakalářskou práci hodně obsáhlá a dle mého názoru převyšuje rozsah bakalářské práce a blíží se spíše práci diplomové. Bohužel i tato část práce obsahuje chyby. Z teoretické části práce není vůbec jasné, proč autorka předpokládá, že ženy, které budou hodnotit svůj vztah s mladším bratrem jako pozitivní či negativní, nebudou u svých partnerů preferovat osobnostní a fyzické rysy podobné těm, jako má jejich bratr (hypotéza 3 a 4, str. 33). Dále cíl studie a podmínky účasti na výzkumu jsou zaměřeny pouze na ženy, které mají staršího bratra, nicméně polovina

hypotéz je zaměřena na ženy, které mají bratra mladšího. Tento fakt by tedy bylo pro příště dobré zohlednit a soustředit se tedy buď pouze na starší bratry (včetně stanovení hypotéz), nebo upravit podmínky účasti na výzkumu, tak aby korespondovaly s hypotézami. Empirická část práce dále pokračuje metodikou výzkumu, včetně popisu dotazníků, které autorka pro svou studii zvolila. V této podkapitole ovšem zcela chybí popis dotazníku zaměřující se na dominanci, který autorka následně používá. Nejistíme tak, zda se jedná o standardizovaný dotazník, nebo o dotazník, který studentka vytvořila pro účely tohoto výzkumu a jakým způsobem s ním nadále pracuje. Co se týče statistických testů, studentka používá adekvátní statistické metody, nicméně přepis výsledků by si zasloužil větší pozornost a studentka by měla být pro příště důkladnější. Popis statistických metod by měla uvádět ještě před samotnou statistikou (a to i před deskriptivní). Tabulka č. 12 (str. 49 – 50) neodpovídá interpretaci výsledků, které autorka uvádí výše nad tabulkou. U nesignifikantních výsledků nejsou tabulky s výsledky uvedeny vůbec (např. str. 56). U některých přepisů výsledků chybí buď míra signifikance, nebo popis nedává smysl (např. „*Signifikantní rozdíl byl nalezen také v relativní výšce mezi partnerem a respondentkou a bratrem a respondentkou, a to v případě žen, které mají mladší bratry a vztah s nimi retrospektivně hodnotí spíše jako pozitivní, resp. negativní ($p = 0,045$; $MD = -0,83916$).“ (str. 52). Dále by nebylo na škodu lépe zpracovat diskuzi, která je spíše než diskuzí opětovnou sumarizací signifikantních výsledků, které studentka bohužel téměř vůbec nediskutuje s předchozími studii a uvedenými teoriemi. K obhajobě by si proto autorka měla připravit interpretaci výsledků v kontextu teorií rodičovských investic a attachmentu.*

I přes uvedené nedostatky práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře - dobře.

V Brasilia - DF 23. 08. 2014

Mgr. Klára Bártová
FHS UK